

N:o 108.

Af herr **O. Olsson** i Stockholm, om ändrad lydelse af 65 § utsökningslagen.

Genom nu gällande utsökningslag af den 10 augusti 1877 har det, nemligen i 65 §, blifvit tillförsäkradt gäldenär ett visst skydd mot den godtyckliga hårdhet, hvarmed utmätningar enligt förut gällande ofullständiga stadganden kunde verkställas och alltför ofta äfven verkställes. Förrättningsmannen var väl oftast, i följd af bristerna i de lagbestämmelser, han hade i sitt görande och låtande att följa, tvingad att, mot egna människovänliga känslor, gå till väga på ett sådant sätt, att han kunde skydda sig sjelf mot efterräkning af en obarmhertig sökande; men ty värr fick man äfven en och annau gång se huru utmätningssmannen onödigtvis använde sin magt, för att göra lidandet så outhärdligt som möjligt för en fattig gäldenär.

I detta olyckliga osäkerhetstillstånd har väl, såsom sades, genom nya utsökningslagens stadgande i 65 § någon förbättring egt rum, men erfarenheten har dock under den tid, som denna lag tillämpats, visat att det skydd, som innebäres i berörda lagrum, *dels* är af den art, att en stor del af dem, å hvilka stadgandet skall tillämpas, icke har något gagn deraf, *dels* ock icke är tillräckligt.

För att visa, hurusom många gäldenärer icke hafva något gagn af det för dem afsedda skyddet, beder jag få fästa uppmärksamheten vid den del af paragrafen, som lyder sålunda:

»Saknas utväg till nödortfigt uppehälle; då skall af det förråd, som i huset finnes, undantagas hvad till underhåll för en månad tarfvas.»

Detta stadgande, så lugnande det för en sann människovän än ljuder, kan dock endast vinna tillämpning på en ringa del af de för utmätning utsatte gäldenärer, och sådant af det skäl, att dessa, här afsedda gäldenärer *icke alls hafva något »förråd i huset»*, hvaraf till uppehälle skulle kunna undanskiftas. Detta är en så känd sak, att man derå knappt behöfde spilla flera ord än som innefattas i sjelfva anmärkningen. Men det torde likväl tillåtas mig påpeka, att städernas invånare, i synnerhet med all säkerhet de större städernas, i allmänhet icke hafva något förråd af födoämnen inne för längre tid, än det dagliga behofvet — ja, det är till och med numera allmän sed att inköpa sina födoämnen för dagen, i synnerhet de viktigaste såsom bröd, kött, fisk etc.

Det torde jemväl vara bekant, att små torpare, andra jordarbetare och handverkare på landet icke hafva tillgång att förse sig med sådant förråd af födoämnen, att, vid inträffande utmätning hos dessa och vederlikar, utmätningsmannen finner ett sådant inne, hvaraf han kan till uppehälle för familjen under en månad eller ens kortare tid undanskifta.

Jag vågar nästan framkasta det tvifvel, att just af det anförda skälet detta undantagsstadgande ännu någonsin kunnat tillämpas i städerna.

Till hvad sålunda blifvit anfördt torde man få lägga det sakförhållande, att penningen numera icke har så mycket värde som på den tid, utsökningslagen utarbetades; och ville man derjemte fästa sig vid den stora arbetslöshet och deraf följande nöd, hvilken gradvis insmugit sig bland den arbetande befolkningen, som mest hemsökes af utmätningar, och hvilken i vårt land numera nått en oroväckande höjd; så anser jag, att det finnes tillräckligt talande skäl för påståendet, att det i 65 § utsökningslagen stadgade skyddet mot hårdt förfarande vid utmätning icke i vår tid är tillräckligt.

I allmänhet kan man säga, att vid utmätning hos stadsinvånare samt arbetare och handverkare på landet det numera vore svårt att uppfylla lagbudet att tilldela gäldenären nödiga arbetsredskap, enär dessas värde säkerligen öfverstege det belopp af 75 kronor, som medgifves.

1877 års Riksdag, som haft att yttra sig öfver Kongl. Maj:ts förslag till ny utsökningslag, säger i sin underdåniga skrifvelse angående förevarande ämne, att med den stadiga tendens, som penningen redan då hade att sjunka i värde, prisen på arbetsredskap naturligtvis alltjemt måste stiga; och att denna förutsägelse blifvit verklighet, känna vi ju allmänt. Det var betecknande, att nämnde Riksdag redan ansåg

det i Kongl. Maj:ts förslag uppförda värdebeloppet för lågt; och att jemväl det högre, som då blef lag, var för lågt, är bevisadt genom hvad här ofvan utredts om att större delen af gäldenärer icke hafva något gagn af stadgandet om undanskiftande af matförråd till en månads underhåll; men då efter dessa 16 år prisen stadigt stegrats, torde det vara uppenbart, att, om man sammanslår värdet af en månads underhåll för en medelstor familj med det värde, som nu förefinnes å nödiga arbetsredskap för ett handtverks bedrifvande, man måste komma till ett resultat af långt mer än 75 kronor.

Sådant förhållandet nu är, finnes det emellertid ingen likställighet mellan gäldenärer i förevarande fråga, ehuru det så borde vara. Jag har därför tänkt mig, att denna brist kunde afhjelpas genom att borttaga det af mig här ofvan citerade stadgandet i paragrafen och i stället utsträcka det värdebelopp, hvartill gäldenär vid utmätning egde undantaga nödiga arbetsredskap eller andra lösören, till 150 kronor.

Genom en sådan förändring kunde man äfven i ej så få fall förbygga de många s. k. hyreskontrakt å lösegendom och lösöreköp, hvilka nu, i synnerhet i de större städerna, till en för rättrådigheten oroväckande mängd, möta utmätningssmannen vid dennes förrättningar; likaså tror jag för visso, att den ännu rådande konsumtionskrediten derigenom skulle betydligt inskränkas — att icke förtiga den förhoppning man skäligen kan hysa, att den ohejdade stormlöpning mot fattigvård och andra välgörenhetsinrättningar, som nu pågå och befaras tilltaga, skulle förminska.

Jag kan möjligen förutse en anmärkning derom, att, som det synes vara ett visst sammanhang mellan stadgandena uti 65 § utsökningslagen och 30 § konkurslagen, det hade varit nödigt att samtidigt med denna motion föreslå en förhöjning i det värdebelopp, hvartill konkursgäldenär eger undanskifta nödiga arbetsredskap eller andra lösören. Men som dels det underhåll, hvilket kan tillerkännas en sådan gäldenär, faststälts att gälla för dubbelt så lång tid som det i denna motion omhandlade, och jemväl kan i visst fall utsträckas till än längre tid, och dels det i hvarje särskildt fall beror af borgenärerne i konkursen att, med hänsyn till flera angifna omständigheter bereda gäldenären anständigt uppehälle under konkurstiden, så, och då en sådan gäldenär dessutom har sig tillförsäkrad rätt att vädja till domstolen, om han finner sig missbeläten med borgenärernes beslut, har jag ansett, att intet sådant sammanhang eger rum mellan dessa tvenne lagrum, att den af mig föreslagna ändringen i 65 § utsökningslagen nödvändiggör en ändring i 30 § konkurslagen.

På grund af den utredning af frågan, som jag sålunda haft äran göra, och de skäl, jag tror mig hafva framställt, vågar jag alltså yrka,

att Riksdagen ville för sin del besluta sådan ändring i 65 § utsökningslagen, att densammas lydelse blefve följande:

Från utmätning skola undantagas nödiga gång- och sängkläder för gäldenären, hans hustru och oförsörjda barn, så ock af det förråd, som i huset finnes, hvad till underhåll för en månad tarfvas, jemte nödiga arbetsredskap eller andra lösören, allt dock ej öfver ett värde af etthundrafemtio kronor. Lös pant må ej undantagas från utmätning för den gäld, hvarför pantsättningen skett.

Om remiss till lagutskottet anhålles.

Stockholm den 29 januari 1892.

Olof Olsson.

I denna motions syfte instämma:

Fridtjuv Berg.

Edvard Wavrinsky.

Magnus Höjer.
